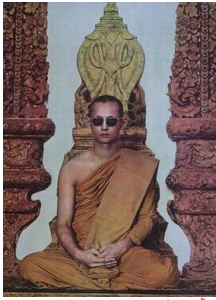

ธรรมชาติตราของ...เจ้าชีวิต - เจ้าแผ่นดิน?

นำเสนอเมื่อ : 30 ส.ค. 2552

(พระภิกษุพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน ทรงประทับหน้าใบเสมาพระอุโบสถ วัดบวรนิเวศวิหาร เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๖)

• ธรรมะ ศา ส ต ร า

ลักษณะและรูปแบบการใช้พระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็น เจ้าชีวิต-เจ้าแผ่นดิน ของคนไทยที่ผ่านมามีได้ใช้อำนาจยุทโธปกรณ์หรือพระแสงราชศาสตรา มาเป็นเครื่องมือแสดงอำนาจบาตรใหญ่กับราษฎรหรือประชาชนไม่ปกครองตามอำเภอใจ

การใช้พระราชอำนาจทั้งปวงมี ธรรมะ ศา ส ต ร า เป็นอาวุธ คือ การใช้ธรรมะเป็นเครื่องมือเป็นอาวุธ เป็นเครื่องมือกำกับการใช้อำนาจในการปกครอง ปกป้องรักษาคุ้มครองไพร่ฟ้าประชาชน

ตั้ง "บิดาปกครองบุตร"
ตั้ง สมมติเทพและธรรมราชา
ตั้ง อเนกชนนิกสโมสรรวมมติ

วิชาธรรมศาสตร์ เป็นวิชาทางการปกครองบ้านเมืองที่มีมาช้านานตั้งแต่ก่อนพุทธกาล เป็นไปตามลัทธิพราหมณ์ที่สอนไว้ว่า ผู้จะทำหน้าที่เป็นพระมหากษัตริย์จะต้องเรียนรู้วิชาการต่างๆ

ตั้งมีตำนานเล่าขานว่า

ฤาษีมโนสารเหาะไปนำคัมภีร์ธรรมศาสตร์มาจากกำแพงจักรวาล (ไม่ปรากฏรายละเอียดของคัมภีร์)

และในศาสนาพราหมณ์กำหนดหน้าที่ของบุคคลในวรรณะกษัตริย์ไว้ ให้ทำหน้าที่ป้องกันประชาชนและทำหน้าที่บริจาคตาน บูชายัญ ศึกษา เป็นต้น

นอกจากคัมภีร์ธรรมศาสตร์จะบอกเล่ากล่าวขาน . . . ถึงหลักปฏิบัติการใช้อำนาจของพระมหากษัตริย์ไว้ต่างๆ เป็นเครื่องยึดถือของพระมหากษัตริย์ของไทย ในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี พระมหากษัตริย์ของไทยยังได้มีการออกกฎหมายที่ยืมนาน ปกป้องมิให้พระองค์ทรงใช้อำนาจในทางที่ผิดไว้เป็น พระราชศาสตร์ ดังความว่า

"...พระเจ้าอยู่หัวดำรงศรัทธาตั้งคุณความประการใดๆ ต่อกฎหมายประเพณีเป็นยุติธรรมแล้ว ให้กระทำตาม ถ้ามีชอบ จงอาจเห็นโทษที่ตนครุหนึ่ง สองครั้ง สามครั้ง ถ้ามิฟังให้หรือไว้อายาเพียงสิ่งไป ให้ทูลไปนทร์ให้ทราบ ถ้ามิฟังจึงให้กระทำตาม ถ้ายุติมิได้กระทำตามพระอัยการตั้งนี้ ทานวาญ์นั้นละเมิดพระราชอาญา"

หรือ

"อึ่ง ทรุงพระไกรธแก่ผู้ใดและตรีเรียกพระแสง อยาโหเจาพนักงานยี่น ถ้ายินโทษถึงตาย"

หลักฐานข้อมูลที่นำมาเสนอไว้นี้เป็นเครื่องยืนยันว่า

"เจ้าชีวิต-เจ้าแผ่นดิน" ของไทย ได้ใช้พระราชอำนาจด้วยความระมัดระวัง ด้วยความเที่ยงธรรม มิได้ลุแก่อำนาจของพระองค์ ชั่ง ริง แก ขม เหมง ราษฎรแต่อย่างใด

นอกจากนี้ ตามคำสอนของพระพุทธศาสนาได้กล่าวถึงกษัตริย์ว่า

เกิดจากการที่มหาชนได้สมมติบุคคลผู้หนึ่ง ขึ้นเป็นผู้นำกล่าวผู้ที่ควรกล่าวได้โดยชอบ ดีเยี่ยม ผู้ควรดีเยี่ยมได้โดยชอบ และขับไล่ผู้ที่ควรขับไล่ได้โดยชอบ ให้บุคคลนั้นเป็นหัวหน้าเป็นใหญ่ จึงเรียกว่า "กษัตริย์"

เมื่อกษัตริย์ได้ทำให้ชนเหล่านั้นมีความสุขใจได้โดยธรรม จึงเรียกว่า "ราชา"

คติทางพุทธศาสนา พระมหากษัตริย์หรือพระเจ้าแผ่นดิน จึงเป็นผู้รับมอบอำนาจมาจากประชาชน ปกครองเพื่อประชาชนพอใจ

นอกจากนี้ พระพุทธศาสนายังมีอิทธิพลต่อการใช้พระราชอำนาจของ เจ้าชีวิต-เจ้าแผ่นดิน ของไทยเป็นอย่างมาก คำสอนขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่ปรากฏใน พระบาลีสถิตินตปิฎกขุททกนิกาย ว่า

พระเจ้าแผ่นดินทรงรู้ว่าตนกำลังกริ้วจัดจะไม่พึงลงอาชญาแก่ใคร

พระเจ้าแผ่นดินพึงรู้ว่าจิตใจของตนมองใส จึงใคร่ครวญความผิดที่ผู้อื่นทำไว้ พิจารณาให้เห็นแจ่มแจ้งด้วยการมองว่ามีส่วนที่เป็นประโยชน์เป็นโทษ แล้วจึงลงโทษบุคคลนั้นๆ ตามสมควร

กษัตริย์เหล่าใดถูกอดคิดครอบงำ ไม่ทรงพิจารณาเสียก่อนแล้วทำไป ทรงลงอาชญาโดยผลผลัน กษัตริย์เหล่านั้นปกครองด้วยโทษหนักแต่เดียน เมื่อถึงชีวิตไปพ้นจากโลกนี้แล้วยอมไปสู่ทุคติ

พระราชที่ทรงยึดถือในศตพริราชธรรม เป็นผู้นำเพ็ญด้วย ภาย วาจา ใจ และดำรงมั่นอยู่ในขันติ ไสร็จจะ และสมาธิ

พระราชที่ครองราชย์ด้วยกุศโลภกรรมบถ ๑๐ ย่อมจะทำให้มหาชน ผู้กำเรืบรมนุญาและจิตใจให้ดับหายไป ได้ เหมื่อนมหาเมฆยี่นแผ่นดินให้ชุ่มชื้นความหนา

[พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕
: พระปิยะมหาราชแห่งราชจักรีวงศ์]

นอกจากนี้ พระมหากษัตริย์ในสมัยโบราณ
ยังต้องปฏิบัติตนให้อยู่ในราชธรรม ๓๘ ประการ
เช่น ต้องดูแลรักษาประชาชนดุจครูรักษาศิษย์
หรือมารดารักษาลูกของตน ฯลฯ

ด้วยเหตุนี้ พระมหากษัตริย์ของไทยตั้งแต่อดีตมา
แม้จะเป็นสมบูรณาญาสิทธิราชย์
แต่ก็มีใต้พระแสงราชศาสตราปกครองเช่นฆ่าข่มเหงรังแกประชาชน
กลับใช้ธรรมะคือ ทศพิธราชธรรม ราชสังคหวัตถุ และ จักรวรรดิวัตร
เป็นอาวุธ ใช้ปัญญาปกครองบ้านเมือง

• ทศพิธราชธรรม

คือ ทาน (การให้), ศีล (การตั้งสังวรกาย-ใจให้สุจริต),
บริจาค (การบริจาค), อาชชวะ (ความซื่อตรง),
มัททวะ (ความอ่อนโยน), ตปะ (ทำหน้าที่ครบถ้วนไม่หลีกเลี่ยงกิจจรรยา),
อักษิณะ (ความไม่โกรธ), อวิหิงสา (ความไม่เบียดเบียนมนุษย์และสัตว์),
ขันติ (ความอดทนต่อสิ่งที่ควรอดทน),
และอวิโรหนะ (การคิดการกระทำที่ถูกต้องดีงาม ปราศจากอารมณ์ยินดีในร้าย)

• ราชสังคหวัตถุ ๔

คือ สัสสมะฐัง (ความรู้ในการบำรุงพืชผลในประเทศให้สมบูรณ์),
ปรีสมะฐัง (รู้จักสงเคราะห์ หรือช่วยเหลือคนที่ควร),
สัมมาปาสาสัง (รู้จักผูกใจคนให้จงรักภักดีด้วยการปกครองที่ทำให้เกิดความสุข ความเจริญ),
และวาจาเปยยัง (คำพูดอันอ่อนหวานไพเราะ)

• จักรวรรดิวัตร ๑๒

ได้แก่

๑. พระเจ้าแผ่นดินทรงรู้ว่าตนกำลังกริ้วจัดจะไม่ฟังลงอาญาแก่ใคร
๒. ปกป้องคุ้มครองกษัตริย์เมืองต่างๆ ที่เป็นเมืองประเทศราช
๓. ปกป้องคุ้มครองพระราชวงศ์และบริวาร
๔. ปกป้องคุ้มครองพราหมณ์และคหบดี
๕. ปกป้องคุ้มครองชาวชนบท
๖. ปกป้องคุ้มครองสมณพราหมณ์
๗. ปกป้องคุ้มครองสัตว์ทั้งหลาย
๘. ห้ามปรัมปรากรมีใ้กระทำการที่ไม่ถูกต้องชอบธรรม
๙. พระราชทานทรัพย์แก่ผู้ไรทรัพย์
๑๐. สอบถามธรรมจากสมณพราหมณ์
- เพื่อขจัดสิ่งที่เป็นโทษเป็นบาปให้กระทำการที่เป็นคุณเป็นบุญ
๑๑. ละความยินดีใ้ใครติดในอธรรม
๑๒. ละความละโมภโลก

[พระพุทธอินทร์ วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร จ.พิษณุโลก]

• พระพุทธศาสนา

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่คนไทยนับถือมาตั้งแต่ พ.ศ. ๖๐๐ สมัยขุนหลวงเม่า กษัตริย์ไทยพระองค์หนึ่งที่ตั้งถิ่นฐานตอนใต้ของจีน ได้ประกาศตนเป็นพุทธมามกะนับถือพระพุทธศาสนา

ศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหงก็ยืนยันว่า พ่อขุนรามคำแหงกระทำโดยทาน แลกมหาเถรสังฆราชปราชญ์เรียนปฏิกฎไตร ซึ่งเป็นการเอาใจลงปลงใจเชื่อในพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง

คุณในเมืองสุโขทัยมักทาน มักทรงศีล มักโดยทาน พ่อขุนรามคำแหงเจ้าเมืองสุโขทัย ทั้งชาวแม่ ชาวเจ้า ทวยบ่าว ทวยนาง ลูกเจลูกขุนทั้งสิ้นทั้งหลาย ทั้งผู้ชาย ผู้หญิง มีศรัทธาในพระพุทธศาสนาทรงศีลในพรรษาทุกคน

ในไตรภูมิพระร่วงหรือไตรภูมิภพของพระเจ้าลิไท ยืนยันว่าคนไทยในสมัยนั้นยึดมั่นในพระพุทธศาสนาถึงขั้น

“เอาใจลง ปลงใจเชื่อแก่ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์”

รู้จักผิดและชอบ รู้จักบาปและบุญ รู้จักประโยชน์ในชั่วนี้ชั่วหน้า รู้จักกลัวแก่บาปและอายแก่บาป

ซึ่งแตกต่างจากคนไทยในปัจจุบันที่ไม่ค่อยรู้จักบุญ รู้จักบาป ไม่ปลงใจเชื่อในพระรัตนตรัยอย่างจริงจัง

โดยที่พระมหากษัตริย์ผู้เป็นเจ้าชีวิต-เจ้าแผ่นดินของคนไทย มั่นคงในพระพุทธศาสนา คอยส่งเสริมบำรุงพระพุทธศาสนามาเป็นเวลานานนับพันปี

เจ้าชีวิต-เจ้าแผ่นดินของคนไทย ยังได้พยายามให้คนไทยยำเกรงต่อการทำผิดศีล ดังปรากฏตามคำสอนของ พระเจ้าลิไท ในหนังสือไตรภูมิพระร่วง ว่า

ผู้ใดมาสัตว์ ไปเกิดในโลหะภูมิกันรก ยมบาลลงโทษเอาเชือกเหล็กรัดคอขาดแล้วเอาหัวไปทอดในหม้อเหล็กที่ลุกเป็นไฟ

ผู้ใดเป็นข้าราชการ พระเจ้าแผ่นดินใช้ให้ไปเอาส่วยสาอากรจากราษฎร แล้วทำการจรรยาบรรณบั้งหลวงเก็บภาษีอากรมากกว่ากำหนด ตายไปเกิดในโบรารกมีพหูรูก ถูกลงโทษใหญ่ ไปอยู่ในนรกที่เต็มไปด้วยอาวม และกินอาวมนั้นตางขาวทุกวัน

ด้วยอิทธิพลของพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธศาสนาที่ได้ยกตัวอย่างมา พระพุทธศาสนาจึงเป็นศูนย์รวมของจิตใจคนไทย สร้างความสามัคคีในหมู่มชนชาวไทย แต่ก้ช่วยให้คนไทยสามารถอยู่ร่วมกับศาสนิกชนอื่นๆ ได้ด้วยความสันติสุข

ช่วยให้การใช้พระราชอำนาจของ เจ้าชีวิต-เจ้าแผ่นดิน ของไทยเกือบทุกพระองค์ อยู่ในแนวทางของราชธรรม ทศพิธราชธรรม จักรวรรดิวัตร และราชสังคหวัตถุ

ความยึดมั่นผูกพันกันเช่นนี้ เราจึงได้เห็นการสร้างวัด สร้างสถูปเจดีย์ ถวายพระพุทธศาสนาภายหลังที่ข้าศึกสงครามชนะมา เพื่อเป็นการถวายเป็นการมาฆาตึกสัตถุ

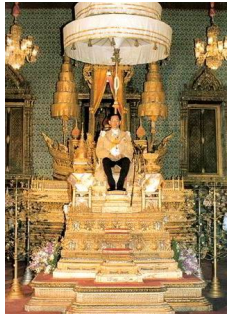
เจดเจ้านมอันยิ่งใหญ่ของพระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์ เช่นที่กล่าวมานี้มีมาโดยต่อเนื่อง ดังตัวอย่างกรณีของพระเจ้าตากสินมหาราช ที่มีจารึกไว้ว่า

“อันตัวพ่อชื่อว่าพระยาตาก
ทนทุกขยากกฐวัดพระศาสนา
ถวายแผ่นดินให้เป็นพุทธบูชา
แต่ศาสนาสมณะพระพุทธโคดม” ฯลฯ

หรือพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ที่ว่า

“ตั้งใจจะอุปถัมภ์ก ยอยกพระพุทธศาสนา
ป้องกันขอบเขตเสีมา รักษาประชาชนและมนตรี” ฯลฯ

ต่อมาพระมหากษัตริย์ในสมัยที่มุ่งกฎหมายรัฐธรรมนูญใช้บังคับ รัฐธรรมนูญทุกฉบับที่ประกาศใช้ก็กำหนดให้พระมหากษัตริย์
ต้องเป็นพุทธมามกะและอัครศาสนูปถัมภก

• **วัฒนธรรมอำนาจ**

คดียอิทธิพลของพระพุทธศาสนา และความสันทัดของสถาบันพระมหากษัตริย์ไทย มีมาอย่างยาวนานนับพันปี ทำให้เกิดวัฒนธรรมการใช้อำนาจของ พระมหากษัตริย์ไทยในสมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์ คือเป็นเจ้าผู้ใต้-เจ้าแผ่นดินของคนไทยที่ราชาอาณาจักร ที่คนไทยโดยยกย่องเทิดทูนนับถือ และมีปฏิสัมพันธ์ต่อพระเจ้าแผ่นดินหรือพระมหากษัตริย์ ดังนี้

• **สมัยก่อนสุโขทัย**

คนไทยมีทัศนคติต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ในฐานะผู้นำ ที่จะทำให้เกิดพิธีกรรมในการแก้ไขปัญหาความอดอยากแค้นแค้น ที่เกิดจากภัยธรรมชาติและการรุกรานจากชนปถุมอื่นๆ ในขณะเดียวกันก็ถือเอาพระมหากษัตริย์เป็นผู้นำหรือ หัวหน้าในการรบพุ่งป้องกันชาติศัตรู

• **สมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี**

พระมหากษัตริย์ทรงเป็นผู้ครองแคว้น พระอำนาจเหนืออาณาประชาราษฎร์ทุกปวง และมีวัฒนธรรมการใช้ราชูปถัมภ์ "พ่อปกครองลูก" ที่ใกล้ชิดกับราษฎร ทรงอบรมสั่งสอนราษฎรให้อยู่ในศีลธรรมตามคำสอนของพระพุทธศาสนา ให้อธิษฐานภาวนาอุทิศสิ่งของบูชา และทรงพิจารณาความยุติธรรมเสมอกันไม่ว่าไพร่หรือขุนนาง และที่สำคัญคนไทยในสมัยนั้นมีเสรีภาพในการค้าขาย ทำมาหากิน

• **สมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ๔๑๗ ปี**

ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการใช้พระราชอำนาจ ของพระมหากษัตริย์หรือพระเจ้าแผ่นดินไปมาก จากวัฒนธรรมพ่อปกครองลูก เข้ามารวมวัฒนธรรมของเทพสมมติกับวัฒนธรรมราชา

เทพสมมติ เป็นอิทธิพลความเชื่อของศาสนาพราหมณ์ ที่เชื่อว่าพระมหากษัตริย์เป็นเทวราช หรือสมมติเทพที่จุติลงมาปกครองมนุษย์ แก้ไขปัญหาความทุกข์ยากลำเค็ญของมนุษย์

เทียบฐานะพระมหากษัตริย์เท่ากับพระอินทร์ สถาปนากรรมที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมเทพสมมติหรือเทวราชา แม้แต่พระนามของพระมหากษัตริย์หลายพระองค์ ก็สะท้อนมาจากวัฒนธรรมเทพสมมติ เช่น พระนารายณ์มหาราชา พระรามธิบดี

วัฒนธรรมการใช้อำนาจของพระมหากษัตริย์ จึงค่อนข้างจะสมบูรณาญาสิทธิราช แต่ก็มี **พระธรรมศาสตร์ พระราชศาสตร์** คอยเป็นเครื่องกำกับป้องกันการข่มเหงประชาชน

[วัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว) ภายในพระบรมมหาราชวัง บริเวณปราสาทพระเทพบิดร พระมณฑปซึ่งเป็นประดิษฐานพระไตรปิฎก และพระศรีรัตนเจดีย์ ซึ่งบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ พ.ศ.๒๓๕๓ : ภาพลายสมัยรัชกาลที่ ๔]

นอกจากนี้ธรรมราชาที่เป็นวัฒนธรรมที่เกิดขึ้น จากการที่พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธศาสนูปถัมภก ที่ทรงทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา วัฒนาอารามต่างๆ ทรงสังคายนาพระไตรปิฎก

มีการยกย่องพระมหากษัตริย์ว่าเป็น พระโพธิสัตว์ มีการสร้างพระราชวังกับวัดอยู่ใกล้กัน เช่น พระบรมมหาราชวังกับวัดพระแก้ว แสดงว่าพระพุทธศาสนากับพระมหากษัตริย์เป็นสิ่งที่แยกกันไม่ออก

วัฒนธรรม "ธรรมราชา" นี้ชัดเจน เข้มป่วนเป็นในบางส่วนของวัฒนธรรม "เทวราชา" ในสมัยพระบรมไตรโลกนาถ แต่ศูนย์กลางแห่งอำนาจยังคงอยู่ที่พระมหากษัตริย์ ราษฎรมีฐานะเป็นข้าแผ่นดิน

พระมหากษัตริย์ทรงเป็นผู้นำทั้งทางจิตวิญญาณและทางทหาร แต่ทรงประพฤติปฏิบัติพระองค์เอง และทรงใช้พระราชอำนาจอยู่ภายใต้กรอบของธรรมะ จึงไม่ทำให้ราษฎรเดือดร้อนอดตายอดขาง

• **สมัยรัตนโกสินทร์**

ได้เกิดวัฒนธรรมใหม่เกิดขึ้นในสถาบันพระมหากษัตริย์ ที่ยอมรับกันว่าพระมหากษัตริย์ทรงเป็น "อเนกชนเนิกรุสไมสรสมมติ" กล่าวคือ พระมหากษัตริย์ต้องเป็นบุคคลที่ประชาชนทั้งปวงยอมรับ

เริ่มต้นตั้งแต่รัชกาลที่ ๑ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เมื่อสมเด็จพระปฐมบรมมหาชนกได้ปราบปรามจลาจลในกรุงธนบุรีแล้ว บรรดาข้าราชการและราษฎรทั้งปวงก็พร้อมกันกราบถวายบังคม อัญเชิญสมเด็จพระปฐมบรมมหาชนกขึ้นเสวยสวรรคตด้วยราชพิธีอันสมเกียรติสืบไป

วัฒนธรรมนี้ตกทอดเป็นมรดกมาถึงรัชกาลที่ ๒-๓-๔ และ ๕ ที่ข้าราชการและราษฎรได้ช่วยกันเลือกสรรบุคคล ขึ้นมาดำรงตำแหน่งพระมหากษัตริย์ทั้งสิ้น

มีรัชกาลที่ ๖ ที่ ๗ ที่แตกต่างไปบ้าง แต่ ๖ รัชกาลถัดมาก็ใช้วัฒนธรรมเดียวกัน (ในสมัยรัชกาลที่ ๔-๕ รัชกาลในขณะนั้นได้ลงมติดีเห็นชอบให้อัญเชิญขึ้นครองราชย์)

[พระมหากษัตริย์แห่งบรมราชจักรีวงศ์]

เช่น

รัชกาลที่ ๑ ทรงใช้พระราชอำนาจในการสร้างพื้นฐานต่างๆ ให้กับคนไทยทุกด้าน

รัชกาลที่ ๒ ทรงส่งเสริมกวีและศิลปะ

รัชกาลที่ ๓ ทรงส่งเสริมพาณิชย์กรรมและสถาปัตยกรรม

รัชกาลที่ ๔ ทรงริเริ่มนำวิทยาการใหม่ๆ มาใช้

รัชกาลที่ ๕ ทรงปฏิรูปการปกครอง การบริหาร การสร้างสาธารณูปการ การศึกษา ฯลฯ

รัชกาลที่ ๖ ทรงเตรียมการมอบอำนาจอธิปไตยให้คนไทยต่อจากรัชกาลที่ ๕ และทรงสามารถในทางปราชญ์และกวี

รัชกาลที่ ๗ ทรงมอบอำนาจอธิปไตยให้ปวงชนชาวไทย

รัชกาลที่ ๘ ยังไม่ได้ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจด้วยพระองค์เอง ก็สิ้นพระชนม์เสียก่อน

และ รัชกาลที่ ๙ ปัจจุบันก็ทรงงานอย่างหนักดูแลปกครองคนไทย

• ส ร ุ ป

พระมหากษัตริย์ของไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ได้ผ่านกาลเวลามานานนับ ๑,๐๐๐ ปี แม้จะทรงมีพระราชอำนาจแบบเบ็ดเสร็จเด็ดขาด แต่ลักษณะการใช้พระราชอำนาจของแต่ละยุคแต่ละสมัย ไม่ได้เป็นไปเพื่อกดขี่ข่มเหงรังแกประชาชนแต่โดย

• สมัยสุโขทัยเป็นราชธานี

ก็ทรงใช้อำนาจแบบพ่อปกครองลูก ให้ความสำคัญธรรมแก่ราษฎรอย่างเสมอหน้า ให้อิทธิเสรีภาพในการค้าขาย และส่งเสริมให้ราษฎรคนไทยมั่นคงในพระพุทธศาสนา

• สมัยอยุธยาเป็นราชธานี

แม้จะมีอิทธิพลของวัฒนธรรมในลัทธิพราหมณ์ที่หลงใหลมาจากเขมร คือ วัฒนธรรมเทวราชา หรือ ราชสมมติ ก็ไม่ปรากฏว่ามีพระมหากษัตริย์พระองค์ใดทรงกดขี่ข่มเหงรังแกประชาชน กลับนำประชาชนใหม่เข้ามาเข้มแข็ง และขยายพระราชอาณาจักรออกไป และทรงใช้พระราชอำนาจอยู่ในกรอบของธรรมะ

ทั้งลัทธิ “ธรรมศาสตร์” และ “ราชศาสตร์”

อันได้แก่ กฎมณเฑียรบาล จากกติกาสภาของพระมหากษัตริย์ ป้องกัณฑ์การตักขิมแห่งราชอาณาจักร และลงโทษประชาชนในกรอบคอบ ริดกฏ

ต่อมาเมื่อพระพุทธศาสนาเข้ามาเข้มแข็งขึ้นในหมู่คนไทย ก็หันมาใช้อำนาจแบบพระธรรมราชาและจักรพรรดิราชา ภายใต้ทศพิธราชธรรม ราชสังคหวัตถุ และจักรวรรดิวัตร ๑๒

• สมัยกรุงธนบุรีและกรุงรัตนโกสินทร์

แม้พระมหากษัตริย์จะเป็นเจ้าชีวิต-เจ้าแผ่นดิน ก็มีใตทรงใช้อำนาจกดขี่รังแกประชาชนคนไทยแต่อย่างใด กลับนำคนไทย ต่อสู้ชาติศึกศรุกรอบบ้านเมืองขึ้นมาจนได้รับการยกย่อง เชื้อถือและถึงกับกราบบังคมทูลให้ทั้ง ๒ พระองค์ขึ้น เป็นพระมหากษัตริย์ในวาระเวลาที่ต่างกัน

ได้เกิดวัฒนธรรมอำนาจใหม่ขึ้นมาเป็น **อนเนกชนนิกรสโมสรรสมมติ** มาถึงปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จไปถวายน้ำพระมหาสังข์กับสมเด็จพระสังฆราช ในวันขึ้นปีใหม่กลาง สยามให้สมเด็จพระญาณสังวร เป็นสมเด็จพระสังฆราช

ด้วยความยึดมั่นในพระพุทธศาสนาและปรัชญาการปกครองต่างๆ ที่มุ่งต่อความมั่นคงของชาติบ้านเมืองและความยุติธรรมของราษฎร มีใตมุ่งสิ่งสมทรียศถุงคาร ความร่ารวย หรือความเชยขบถเหมือนพระมหากษัตริย์ในประเทศอื่นๆ จึงทำให้คนไทยมีความยึดมั่นจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ และแยกจากกันไม่ออก.....

(ที่มา “เจ้าชีวิต-เจ้าแผ่นดิน” : <http://www.wataraja.org>)

